

Lekande lätt i Järvastaden

Den barnvänliga stadsdelen som växer fram strax norr om Stockholm lockar allt fler invånare med sin närhet till city, skogen och Mulle Mecks prisbelönta park.

TEXT PETTER EKLUND FOTO LINUS HALLGREN

Ludde, Elvis, William, Ulrik och Jakob tumlar runt med sina landbandyklubbor, det är match på trottoaren i Järvastaden.

– Kom igen, kids, nu kör vi! säger Daniel Adrian som är flygande mållis, påhejare och pappa.

Daniel bor med sin familj i 68:an några portar längre bort, och är en av många unga föräldrar som har flyttat till Järvastaden de senaste åren. Här, på gränsen mellan Solna och Sundbyberg, mellan stad, motorväg, järnväg och naturreservat, växer en helt ny stadsdel fram. 2007 stod de första husen klara och 2023 ska 12 000 personer bo här i området.

Vissa kanske undrar var Järvastaden ligger och det kanske inte är konstigt, så här i en stadsdels barndom. Här finns ingen tydlig strandlinje, inga torn eller äldre stadsbebyggelse. Järvastaden är i stället ”den naturnära stadsdelen”, liksom insmugen på jungfrulig naturmark som tidigare varit skjutfält för militären.

Söderut skimtar den glänsande Friends Arena, ett kommande nav för arbete, nöje och shopping i Stockholm.

TILLBAKA TILL MATCHEN. En av pojkarna trillar, men torkar tårarna och reser sig snabbt igen. Snart ropar en mamma att det är dags för mat från ett fönster mitt emot barnens improviserade plan. Vi räknar till tolv ungar bara i vägkröken och fler runt nästa hörn. Här finns ett tidlöst kvartersliv.

– Nästan alla hushållen här är barnfamiljer, pustar David Adrian och fortsätter: Vi trivs bra, det är väldigt funktionellt för en familj med tre barn.

David och hans familj bodde på Lilla Essingen

tidigare men de behövde bo större, och ville gärna ha nära till skog och mark. En kompis tipsade om Järvastaden och så kom det sig att familjen Adrian flyttade hit för fyra år sedan. De var först i sitt kvarter.

– Då var det bara lergropar och grus här, det har verkligen växt upp snabbt!

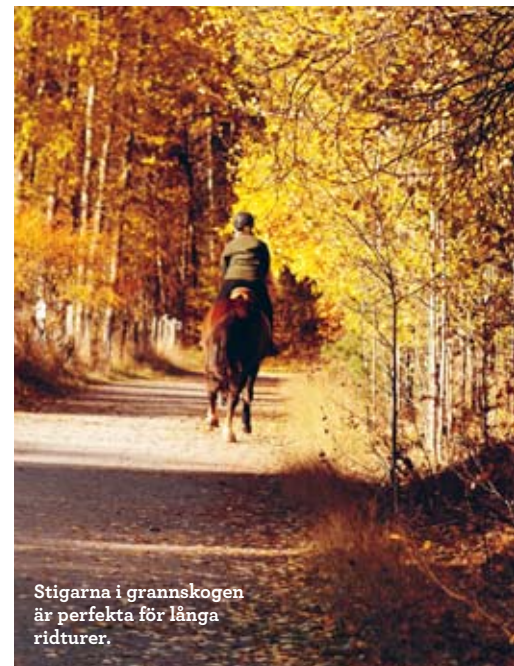
Aktiva David cyklar till jobbet med kontor vid Gärdet, en tur tvärs genom stan. På kvällarna, när barnen lagt sig, lockar Ursviks upplysta motions-

Aline Magnussons skulptur
Ett minne av dåtid står i
Spegeldammsparken i norra
Järvastaden.

Landbandymatchen
på Fågelhundsgatan
övervakas av Daniel
Adrian, flygande
målvakt och pappa.

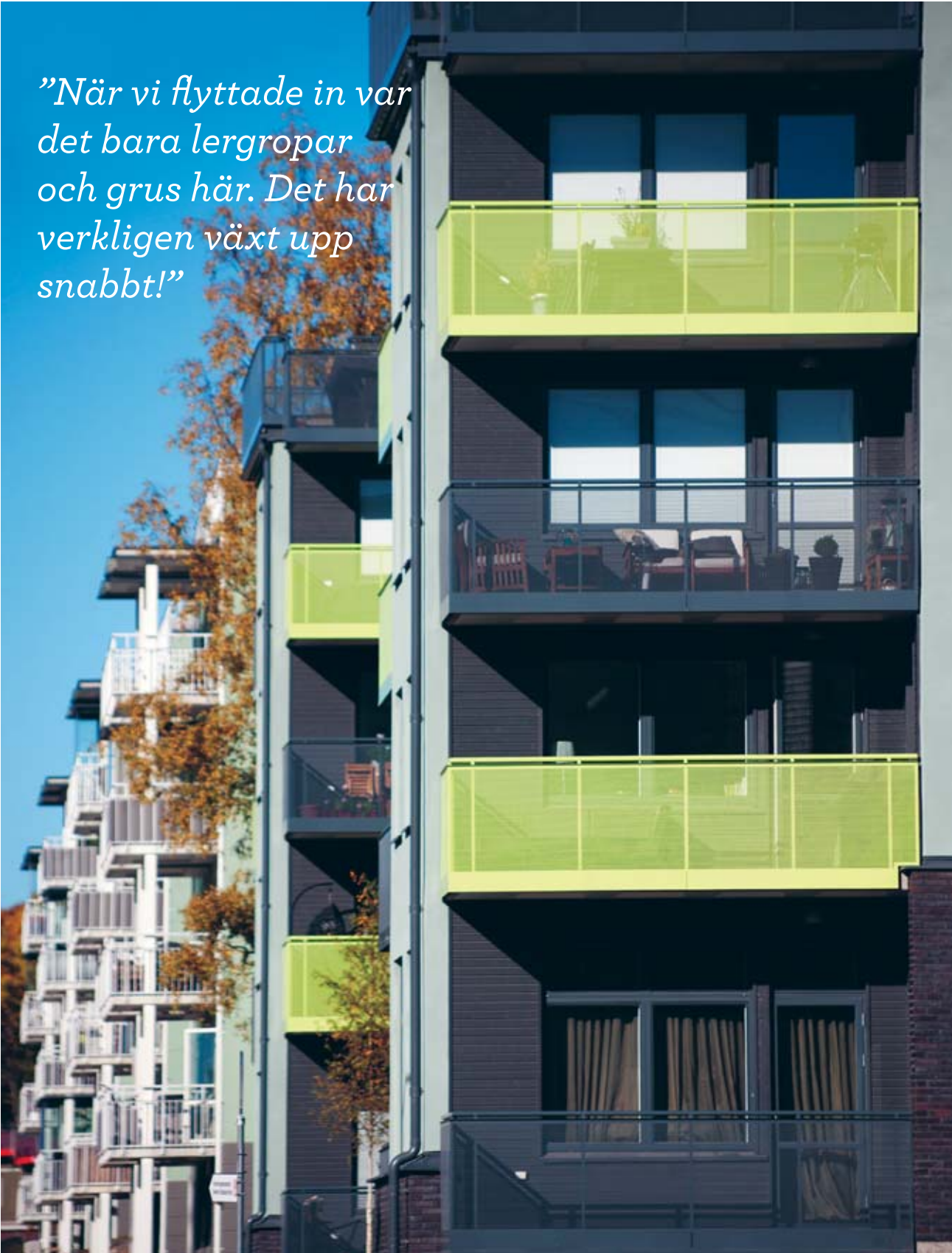

Stigarna i grannskogen
är perfekta för långa
ridturer.

› spår som på vintern förvandlas till ett snötäckt längdskidspår.

Så levs livet för många här, det intensiva blandas med arbete och friluftsliv. Att boendet och läget ska vara bekvämt är viktigt för att få ihop vardagen. Geografiskt ligger Järvastaden väldigt centralt i storstaden. Från Ulriksdals pendeltågsstation en kort promenad bort tar det tio minuter in till T-centralen, lika lång tid tar det med bilen. Flera busslinjer går genom området mot Solna, Sundbyberg och Ulriksdal. Det är en halvtimme med cykel in till stan, till Kista trampar man på tio minuter.

STADSDELEN TYCKS byggd för familjer, som ett labyrintiskt smörgåsbord av hustyper och arkitektur: flerbostadshus blandas med radhus, kedjehus och stadsvillor i ett spännande gaturum där högre fasader med färgstarka balkonger möter kedjehusens träfasader. Den klassiska trädgårdsstadens idyll har säkert inspirerat. Det tycks som om arkitekter och byggbolag har plockat fram allt de har för att skapa omväxling såväl i kvarterens planer som i material, färger och hur alltihop används. Det känns som en uppdaterad Astrid Lindgren-miljö med innergårdar, trappor, täppor och prång mellan husen, perfekt för kurragömma och genvägar till kompisarna. En skön stillhet på dagarna förvandlas till fullt liv när skolorna är slut och trottoarerna blir ›

”När vi flyttade in var det bara lergropar och grus här. Det har verkligen växt upp snabbt!”

I Mulle Meck-parken plaskas det i pölar och rutschas i raketen *Stella Polaris II*. Medhavd fika intas lätt på trappen.

Mulle Meck-parken

Mulle Meck-parken invigdes 2008. Tema-parken är skapad efter Jens Ahlboms och Georg Johanssons älskade Mulle Meck-böcker, dataspel och filmer. Mulle Meck själv, en drömsk uppfinnare i plommonstop, med trogna hunden Buffa intill, tar emot som staty i parken, som ligger på en skogsslänt centralt i Järvastaden. Byggnader och miljöer är skapade av scenografen Tor Svae, som bland annat arbetat på Junibacken. Överallt hittar man roliga ruckel, hus, bilar, uppfinningar och karaktärer från Mulles hembygd Djupforsen. Parken vann Solna stads miljöpris 2010 och är gratis att besöka.

› lekplatser med skateboards och cyklar och land-bandymål som ställs på Fågelhundsvägen.

En familj står med sina cyklar i ett gatuhörn en bit bort. De pekar på en tom betongplatta några meter därifrån.

– Där ska vi flytta in! säger de unisont.

Nu bor de i flerfamiljshus, men de behöver mer yta så nu väntar livet i en av JM:s stadsvillor.

BÅDE TIDIGT OCH SENT på dagen ser man en tydlig rörelse genom Järvastaden. Mor- och farföräldrar, grannar och kompisar, barn och bebisar går mot områdets familjemagnet och stadsdelens stolthet.

Mulle Meck, den drömska uppfinnaren i plommonstop som är sprungen ur barnboks-författarna George Johansson och Jens Ahlboms fantasi, har en egen lekpark mitt i Järvastaden. Mulle Meck-parken, en park inspirerad av Mulles hemstad Djupforsen, är alltid full med barn som leker, plumsar, stampar, skvätter och provsitter flygplanet ›

Igelbäckens naturreservat är mycket uppskattat av Järvastadens cyklister, joggare och hundägare.

En värmande Delizie från Salig Blandning.

› i lufthamnen innan de rutschar genom raketen *Stella Polaris II*. Här hittar vi Vincent och Dexter som har åkt ända från Gröndal på andra sidan stan tillsammans med sin pappa Björn Gramell.

– Det är fantastiskt att inget är förstört eller nedklottrat. Men det är så fint här att parken inger respekt, ingen vill sabotera. Att det är gratis är ju också ett plus, säger Björn.

I DET SYDÖSTRA hörnet av Järvastaden finns några butiker, gym och restauranger: pizzeria, sushi, kiosk och bistron Salig Blandning. Intill Mulle Meck, i äldre hus från militärtiden då unga män från regionen mönstrade i Ulriksdal, finns också ett par matställen. Områdets ”take-away” är Malithong, thaiwok och grill, en bit därifrån doftar det gott från kolgrillen Saffin.

Uppöver i området byggs det nya kvarter, bland annat JMs *Solkändan*. Lyftkranarna vrider sig över kedjehusens tak. Mitt i aktiviteten hittar vi en alldeles nybyggd park, Spegeldamsparken, med böljade gräs, gröna kullar, lusthus och porlande

vattendammar med broar.

En färfamilj av brons bor redan här, konstverket *Ett minne av dåtid*, av skulptören Aline Magnusson som är känd för sina djurskulpturer som pryder många platser runtom i landet. Fåren är perfekta att rida på, men också en passande symbol för Järvastadens fria baksida, skogsområdet strax intill bostäderna.

Bara ett par steg från trädgårdarna öppnar sig skogsbrynet till Igelbäckens natur- och kulturreservat. Här skyddas den speciella blandningen av skog, odlingslandskap och djurhållning, samt den sällsynta fisken grönlungen som upptäcktes i Igelbäcken på 1980-talet.

Den som är skarpögd kan urskilja spännande militära spår i ridstigen och promenadvägen som förr var Krutbanan, ”Sveriges hemligaste järnväg”, som inte fanns på några kartor. Den byggdes under andra världskriget för att frakta ammunition från en underjordisk fabrik i Ursvik ut på stambanan.

Vi träffar Fanny Thalén som rider på Jojje, det femåriga halvblodet Enjoy, som hon lånar av en

Ayla och Savos bistro Salig Blandning har bara varit öppen i knappt ett år, men redan blivit en storfavorit i området.

Salig Blandning

Varje stadsdel behöver sin bistro. I ett gathörn nära Mulle Meck-parken ligger Salig Blandning, en kvarterskrog med fin höjd på mat och dryck. Stället drivs av Ayla Dogan och Savo Geschwind som serverar luncher och middagar med delizie, insalata caprese, club sandwich och pajer. Här kan man slinka in för en underbar raggmunk med lingonsylt eller få en exotisk öl. Ayla och Savo är veteraner i restaurangbranschen. De träffades när de arbetade i serveringen på Grand Hotel. Efter något år ville de starta eget och köpte ett mindre kafé här där de byggde till ett ordentligt kök. Bistron öppnade 2012.

– Det här är ett av stans bästa lunchställen! ropar en stamgäst som bor tvärs över gatan glatt. Fridenborgsvägen 52. Öppet vardagar 11–21.

*”Här bor man tillsammans.
Man ser alla och alla ser
dig. Jag tycker om det.”*

Sonia, Dennis och
yorkshireteriern
Hugo tar en fikapaus
i vardagsrummet.

Dennis hjälper
Sonia att vattna
blommorna
på en av husets
uteplatser.

› kompis då och då. Hon har en ledig dag från jobbet som säljare på NK.

– Det är härligt att ge sig ut på hästryggen, ibland blir det riktiga långturer på flera timmar. Det är alltid full aktivitet i skogen med cyklister, barngrupper och hundar som rastas.

Fanny är uppvuxen i småländska Skillingaryd. Efter studier i textil i Borås kom hon, som så många andra, till Stockholm för att arbeta. Nu bor hon i Sundbyberg, men vem vet, kanske blir det Järvastaden i framtiden.

– Det är perfekt, nära naturen och nära till allt, ropar hon, vinkar och galopperar vidare.

UPPE I JÄRVASTADENS bebyggelse igen värmer vi oss med kaffe och bullar hemma hos Sonia Hantman, som bor med sin snart tioåriga son Dennis och yorkshireteriern Hugo i ett av ”etagehusen”, sex hus byggda med tre plan i suterräng. Sonia har bara lovord för området och deras hus på 141 kvadratmeter med två uteplatser.

– Det här är mitt drömhush! Dennis har sina rum därnere, jag har arbetsrum och sovrum däruppe och mellanvåningen har vi tillsammans.

– Det enda som saknas är hiss, säger Dennis, lite på allvar och lite på skoj.

Han är rullstolsburen och skulle nog helst ha hiss, men mamma Sonia menar att det är bra träning för honom att ta sig upp och ner för trapporna. Huset har massor av fria ytor att röra sig på, både

i det öppna köket och nere på markplanet där Dennis har sitt pojkrum, ett gym och egen ingång direkt från gatan.

Sonia är ursprungligen från Bosnien men kom till Sverige som 16-åring. Hon är utbildad optiker vid Karolinska Institutet, men har valt att arbeta som Dennis assistent i ett par år. Dennis går i Vittraskolan Brotorp, strax utanför området, om dagarna. Det var faktiskt skolan som lockade hit Sonia och Dennis från deras hus i Spånga. Han gick på Montessori-förskola i närheten av Järvastaden och träffade snabbt nya kompisar medan Sonia lärde känna många av föräldrarna.

– Alla undrade varför vi inte bara flyttade hit, så till slut tänkte vi ja, varför inte.

Så hittade Sonia huset, drömhuset. En annan familj hade tänkt flytta in, men som tur är ångrade de sig och Sonia och Dennis kunde flytta in i juni 2012.

– Jag har aldrig varit så mycket i skogen som nu. Där upplever du alla årstiderna så starkt. Vi brukar gå till Överjärva gård en kvart härifrån, berättar Sonia. Där finns hästar, får och höns att titta på. Och ett kafé om man blir fikasugen.

Dennis trivs och känner sig helt hemma i Järvastaden.

– Det är bara att gå utanför dörren så har jag kompisar överallt, säger han.

Som på beställning ringer det på dörren. Det är grannflickan Jasemine, Dennis bästa kompis ›

I Järvastaden finns en stor variation av boenden med flerbostadshus, kedjehus, radhus och stadsvillor utspridda över området.

JM i Järvastaden

Järvafältet var militärområde från tidigt 1900-tal till 1970, då delar av övningsfälten började bebyggas under miljonprogrammet. Järvastaden började byggas 2007.

Läget är centralt mellan Kista, Hallonbergen, Sundbyberg, Solna centrum samt den kommande Mall of Scandinavia som ska stå färdig 2015 i Arenastaden. JM:s aktivitet är stor. Sedan starten har 8 flerbostadsprojekt med 500 lägenheter samt 170 villor och radhus byggts. Solna stadsvillor etapp 3, som växer fram just nu, är slutsåld. Försäljning pågår i projektet Solvändan. Kvarteret ligger centralt i stadsdelen och består av 109 lägenheter i ett kvadratisk hus på fem våningar runt en stor innergård. Lägenheter från 2:or på 43 kvadrat till maffiga 6:or på 133 kvadrat med inredning som betonar en urban puls mitt i trädgårdsstaden. Här blir det utrymme för växande barnfamiljer. Alldeles intill utvecklas Spegeldammsparken, Järvastadens gröna nav, som blir som en trädgårdsmiljö för Solvändan. Här planeras också för småbutiker, gym och restaurang. Inflyttning från hösten 2014. Nya detaljplaner med villor och radhus utvecklas. Se jm.se för mer information.

*”Det är bara att gå utanför dörren
så har jag kompisar överallt”*

- › Benjamins storasyster, som vill gå ut med familjens hund. Hugo låter glatt henne sätta på honom kopplet och promenerar med viftande svans ut i kvarteret.

OM FEM ÅR har de första barnkullarna i Järvastaden börjat bli tonåringar. Tillsammans med några andra föräldrar i området funderar Sonia redan nu på att starta något slags ungdomsverksamhet. Kanske kan den hålla till i Jaktvillan, en charmig före detta militärbostad som hyrs ut för fester och olika evenemang? Stadsdelen har sina äldre, sin framtid.

– Här bor man tillsammans. Man ser alla och alla ser dig. Jag tycker om det, säger Sonia.

I hennes rabatt mot gatan står ett par väldiga solrosor, planterade av hennes mamma. De är som en hälsning från ett gammalt land till en alldeles nyfödd stad, som precis som solrosorna, växer och strävar uppåt. ■

